

Commissie Toekomst Accountancysector

Afdeling	Ons kenmerk	Behandeld door	Datum
Raad van Bestuur	RvB.191031.01.rb	B. Hidding	31 oktober 2019

Betreft: Tussentijdse rapportage

Geachte commissie,

Wij hebben kennisgenomen van uw tussentijdse rapportage en maken graag gebruik van uw uitnodiging om te reageren op uw voorlopige bevindingen en aanbevelingen. Wij herkennen het beeld dat u schetst en kunnen ons vinden in een deel van uw conclusies. In onze reactie gaan we in op een tweetal algemene punten en een aantal specifieke aanbevelingen.

Voldoende feitelijke inzichten voor duurzame verbetering kwaliteit wettelijke controles?

In uw rapportage baseert u zich op feiten. Wij onderschrijven het belang hiervan. De maatschappij is niet gebaat bij maatregelen waarvan niet vaststaat dat deze ook leiden tot het gewenste effect.

Dit uitgangspunt brengt voor uw onderzoek ook beperkingen met zich mee. Het niet beschikbaar hebben van feiten betekent namelijk niet dat er mogelijk nog andere maatregelen zijn. Maatregelen die wellicht effectiever zijn voor het verbeteren van de kwaliteit van de accountantscontrole en die pas na experimenteren in de toekomst feitelijke informatie opleveren. U merkt hierover op dat het belangrijk is om meer (wetenschappelijk) onderzoek uit te voeren. In uw tussentijdse rapportage onderkent u een aantal thema's uit de sector, waarbij u in meer of mindere mate suggesties doet voor verder onderzoek. Wij hechten ook groot belang aan verder wetenschappelijk onderzoek dat de discussie omtrent het duurzaam verbeteren van de controlekwaliteit objectiveert en steunen dan ook het initiatief van de Foundation for Auditing Research.

Deze constatering roept echter ook de vraag op of er op dit moment voldoende inzichten bestaan om aanbevelingen te kunnen doen die fundamentele wijzigingen bewerkstelligen die de kwaliteit van de wettelijke controles in de sector duurzaam verbeteren. Wij willen u vragen in uw definitieve rapportage meer aandacht te besteden aan uw visie op deze vraag.

Cultuur

U concludeert dat cultuur potentieel een grote invloed heeft op kwaliteit. En dat het überhaupt nog te vroeg is om vast te kunnen stellen dat de cultuurverandering duurzaam geborgd is. U wijst ook op het risico dat de reeds waargenomen veranderingen niet bestendig zullen zijn. Deze conclusie baseert u o.a. op onderzoek onder nieuwkomers in het accountantsberoep. Uit dit onderzoek blijkt dat het publiek belang en kwaliteit meer als waarde genoemd worden, maar dat de commerciële oriëntatie nog steeds het socialisatieproces lijkt te domineren. In dit kader willen wij u onder de aandacht brengen dat Flynth is voortgekomen uit een coöperatieve structuur. De huidige organisatie is eigendom van een stichting, Stichting Beheer Flynth. Het bestuur van de stichting Beheer Flynth bestaat uit leden die onafhankelijk zijn van de medewerkers (waaronder de accountants) die werkzaam zijn in de organisatie. Zij zien statutair toe op een duurzame dienstverlening voor ondernemers en maatschappij. Winsten

die behaald worden, worden primair geïnvesteerd in het versterken van de organisatie met als doel duurzaam kwalitatief goede diensten te verlenen. Hoewel het verdienmodel niet anders is dan bij andere accountantsorganisaties, staan aspecten als work-life balance, werkdruk, commerciële oriëntatie, maar ook het lange termijn belang van onze organisatie, dan ook in een andere context dan in een organisatie met bijvoorbeeld een partnermodel. Wij nodigen u uit om ook deze feiten te betrekken in uw onderzoek en rapportage en verstrekken u graag nader inzicht in de specifieke kenmerken van onze organisatievorm.

Transparantie over kwaliteit van wettelijke controles

Aanbeveling IV gaat in op het beter inzichtelijk maken van de kwaliteit van wettelijke controles. U doet deze aanbeveling op basis van een uitgebreide evaluatie van kwaliteitsbevindingen uit verschillende perspectieven (toezichthouders, interne kwaliteitsoordelen, stakeholders en de sector). De aard van deze kwaliteitsbevindingen is divers en onderschrijft de verschillende invalshoeken waarmee naar kwaliteit van wettelijke controles wordt gekeken. U merkt ook op dat uw onderzoek zich richt op de prestatiekloof. U erkent tevens dat er sprake is van een verwachtingskloof en dat de verwachtingen niet worden bijgesteld. Dit geheel maakt uw aanbeveling complex en roept vragen op omtrent de uitvoerbaarheid. Tot op heden is het de betrokken partijen nog niet gelukt om te komen tot een eenduidige definitie en transparantie. Wij missen in uw rapportage uw visie op dit vraagstuk. Overigens willen wij opmerken dat wij de lijn van de commissie ondersteunen om kwaliteit inzichtelijk te maken aan de hand van indicatoren over de omstandigheden waaronder opdrachten worden uitgevoerd.

Wettelijke eisen differentiëren naar type klant

U beveelt in aanbeveling XI een nader onderzoek aan naar de mogelijkheden om de wettelijke eisen te differentiëren naar type klant (OOB of niet-OOB). U gaat hierbij niet in op de relatie met uw aanbeveling IV over kwaliteitsindicatoren. En dan met name op de vraag of differentiatie moet worden overwogen op alle 3 de niveaus; dus 1) de uitkomsten van het controleproces en compliance kwaliteit, 2) het kwaliteitsbeheersingssysteem en 3) drivers die van materiële invloed zijn op de kwaliteit. Wilt u aanbevelen de norm te differentiëren per niveau, dan wel ziet uw aanbeveling meer toe op het aantal indicatoren per niveau?

De meerderheid van de raad van Bestuur van de accountantsorganisatie en de holding moet bestaan uit controlerende accountants, aanbeveling VII

In de Wet toezicht accountantsorganisatie (Wta) is vastgelegd dat het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie in meerderheid wordt bepaald door accountantsorganisaties, auditkantoren of door natuurlijke personen die voldoen aan de krachtens artikel 25 Wta te stellen regels inzake vakbekwaamheid van externe accountants of regels die daaraan gelijkwaardig zijn. Dit artikel is nader uitgewerkt in het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta) en de beleidsregel geschiktheid van de Autoriteit Financiële Markten voor de OOB-vergunninghouders.

Uw aanbeveling richt zich op een meerderheid van "controlerende accountants". Dit is een begrip dat in de huidige wet- en regelgeving niet is gedefinieerd en verdient nadere duiding. Daarnaast is sinds 1 juli 2018 bij wet vastgelegd dat de natuurlijke personen die het dagelijks beleid bepalen bij OOB-vergunninghouders geen andere werkzaamheden dan die van dagelijks beleidsbepaler verrichten zonder voorafgaande toestemming van de onafhankelijke interne toezichthouder. Wij maken uit uw tussentijdse rapportage niet op in hoeverre u van mening bent dat de wet op dit punt aanpassing zou behoeven.

Verplichte aanwijzing van accountant(s-organisaties)

In aanbeveling IX stelt u voor dat de toezichthouder of de meest betrokken minister de bevoegdheid krijgt een accountant(s-organisatie) aan te wijzen die verplicht wordt de controle uit te voeren. Dit voor die gevallen waarbij een controleplichtige onderneming, ondanks gerede inspanning, geen accountant bereid vindt de controle uit te voeren. Zonder nadere duiding is dit niet uitvoerbaar. Een accountantsorganisatie heeft een zorgvuldig acceptatie proces. Aspecten die hierbij o.a. een rol spelen zijn deskundigheid, integriteit en capaciteit. Op grond van een evaluatie van relevante aspecten beoordelen de accountant en de accountantsorganisatie of een kwalitatief goede controle uitgevoerd kan worden. Deze overwegingen worden genegeerd bij het verplicht aanwijzen van een accountantsorganisatie. In dit kader refereren wij ook aan hoofdstuk 7 van uw rapport waarin u opmerkt dat de

discussie over de kwaliteit van de accountantscontrole zich niet alleen moet richten op de accountantsorganisatie.

Meldpunt voor kwalitatieve tekortkomingen bij overdracht van een dossier

U beveelt een meldpunt (aanbeveling XIX) aan waar accountantskantoren terecht kunnen als zij bij het overnemen van dossiers van collegakantoren grote kwalitatieve tekortkomingen constateren. Zonder nadere duiding van dit punt hebben wij onze vraagtekens bij de effectiviteit van een dergelijk meldpunt. Met name omdat u zelf ook constateert dat er (nog) geen eenduidige maatstaf voor kwaliteit voorhanden is en dat het beeld van de kwaliteit van wettelijke controles onvolledig is.

Mocht u een nadere toelichting willen, dan zijn wij altijd bereid hierover met u het gesprek aan te gaan.

Met vriendelijke groet,

Bas Hidding

Marcel Blöte